

Лопушинська О.В.
аспірант кафедри менеджменту
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава, Україна

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА УПРАВЛІННЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯМ ПІДПРИЄМСТВА

Багатоаспектність ресурсозберігаючої політики та різноманіття факторів, що визначають ефективність впровадження ресурсозберігаючого розвитку підприємства, вимагають нових інноваційних підходів в галузі управління суб'єктом господарювання.

На сучасному етапі розвитку економіки відбулись зміни в парадигмі управління ресурсозбереженням і ресурсозберігаючим розвитком. Окрім того, що з'явилися нові принципи і методи управління ресурсозбереженням, зміни відбулись і в різноманітті факторів, які впливають на ефективність процесу управління ресурсозбереженням і ресурсозберігаючим розвитком підприємств.

Підприємства, що впроваджують модель ресурсозберігаючого розвитку, перш за все, проводять аналіз своєї діяльності, включаючи:

- аналіз обсягу, складу і структури ресурсів;
- аналіз динаміки зміни величини ресурсоспоживання в часі;
- етапи руху ресурсів в процесі виробничого циклу;
- оцінку організації обліку і контролю за використанням ресурсів;
- рівень техніко-технологічної оснащеності виробництва і рівень морального і фізичного зносу устаткування [1].

Особливої уваги заслуговує високий рівень якісного і кількісного складу факторів, що впливають на управління ресурсозбереження підприємства, які поділяються на основі різних наукових підходів і напрямів на численні групи, класи і системи.

Так, ряд дослідників все різноманіття факторів впливу на управління ресурсозбереження поділяють на чинники прямого і непрямого впливу. На думку вчених, чинники прямого впливу – це ті, що пов'язані з діями контрагентів, які безпосередньо працюють з підприємством, або які зумовлені характером діяльності підприємства. До них можна віднести власників підприємства, працівників, постачальників ресурсів, споживачів кінцевої продукції. Чинники непрямого впливу – пов'язані з дією системи державного управління в сфері економіки, політики, соціальної сфери [1].

Проведена класифікація факторів прямого впливу дозволяє визначити сферу впливу конкретного фактора, об'єкт впливу і можливий суб'єкт управління. В свою чергу, це дає можливість визначити найбільш ефективний метод управління, що дозволяє досягти цілей підприємства з найменшими витратами і в коротший термін.

Зокрема, фактори прямого впливу поділяють в залежності від способу взаємодії між учасниками процесу виготовлення і реалізації продукції на ті, що

виникають в результаті відносин між постачальниками і підприємством, всередині самого підприємства і між підприємством і споживачами. Чинники непрямого впливу слід розрізняти за сферами впливу держави на суб'єкт господарювання. До чинників непрямого впливу відносять ті, що пов'язані з функціонуванням політичної і правової, економічної, наукової і освітньої систем держави. Розглянуті фактори непрямого впливу також дозволяють більш чітко визначити сферу їх впливу, окреслити коло інтересів кожної зі сторін, а також визначити суб'єкт управління і метод управління [1].

До чинників прямого впливу доцільно віднести: цінову політику постачальників ресурсів; якість ресурсів; наявність замінників ресурсів на ринку; специфіка ресурсів; обсяг, склад і структура ресурсоспоживання; відповідність обладнання сучасним стандартам; рівень фізичного зносу обладнання; система управління ресурсоспоживанням на підприємстві; тривалість виробничого циклу; ціни і попит на продукцію; термін корисного використання продукції.

До чинників непрямого впливу відносяться: законодавство в сфері ресурсоспоживання і ресурсозбереження; можливість співпраці з іншими державами, створення стратегічних альянсів; податкова, фінансово-кредитна, екологічна, бюджетна, тарифна та ін. політика держави; митна політика держави, умови експорту і імпорту; трансферт технологій і знань; світова співпраця з питань захисту навколишнього середовища; рівень кваліфікації спеціалістів інженерно-економічного профілю на ринку праці; розвиток науково-технічного прогресу [1].

Цілком зрозуміло, що найбільшими можливостями підприємство володіє в сфері роботи з факторами прямого впливу, що знаходяться всередині підприємства. В цьому випадку управлінці, що займаються розробкою програми створення і підвищення ефективності управління ресурсозберігаючого розвитку підприємства мають наступні переваги:

- повнота влади над виробничими процесами всередині підприємства;
- можливість управління всіма видами ресурсів, які є в розпорядженні підприємства;
- повнота інформації про динаміку процесів і можливих змін в них;
- система кадрового, фінансового, інформаційного забезпечення програми підвищення ефективності ресурсозбереження [1].

На думку Баландіної І., фактори впливу на управління ресурсозбереження підприємства поділяються на технічні, організаційні і соціально-економічні. Завдяки комплексу технічних факторів впливу на ефективне використання ресурсів вирішується багато виробничих проблем і робиться крок вперед у питаннях ресурсозбереження. Застосування ресурсозберігаючих технологій, впровадження (оновлення) обладнання, покращення якості ресурсів, вдосконалення технічної бази виробництва і технічних режимів переробки сировини, створення експериментальної бази для моделювання витрат ресурсів – все це ланки одного ланцюга, використання якого дозволить сучасним підприємствам мінімізувати витрати ресурсів [2].

Що стосується організаційних факторів впливу на систему управління ресурсозбереження підприємства, то до них доцільно віднести, перш за все,

рівень організації самого виробництва. Важливе значення для ефективного використання ресурсів має вдосконалення організації обліку і контролю використання ресурсів, скорочення циклу від отримання до використання ресурсів, підвищення якості ремонтів технологічного обладнання, вдосконалення організації праці з ціллю економії ресурсів, організація вторинного використання ресурсів та розробка і впровадження організаційно-технічних заходів з економії ресурсів [2].

Соціально-економічні фактори несуть в собі важливу інформацію для формування та впровадження системи ефективного використання ресурсів виробництва. Керівництво підприємств і безпосередньо робітники повинні бути зацікавлені у встановленні раціональних норм витрат матеріальних ресурсів на основі вивчення законодавчої бази та застосування наукових підходів до ресурсозбереження. Застосування методів стимулювання і відповідальності за ресурсозбереження, покращення умов праці і відпочинку робітників підприємства, проведення соціально-психологічних заходів щодо ресурсозбереження – все це буде сприяти особистій відповідальності і зацікавленості працівника в питаннях ресурсозбереження і мотивувати його в цьому напрямку [2].

Колмакова О. та Брюховецька Т. пропонують власну класифікацію чинників, що впливають на систему управління ресурсозбереження на підприємстві, яка є симбіозом описаних вище класифікацій. Так, в основу даної класифікації яких покладена диференціація на зовнішні і внутрішні чинники. Внутрішні чинники визначають безпосередній рівень використання ресурсів на підприємстві. До них відносяться: технічні, технологічні, організаційні та економічні. До зовнішніх чинників пропонується віднести: кон'юктуру ринку, державне регулювання ресурсозбереження, загальноекономічні та інші фактори впливу [3].

Отже, дослідження диференціації чинників, що впливають на управління ресурсозбереження підприємства, є необхідною умовою розробки та реалізації ефективної системи управління ресурсозбереженням і ресурсозберігаючим розвитком підприємства. Задля об'єктивного результату факторного аналізу, що є невід'ємним етапом оцінки системи управління ресурсозбереження і ресурсозберігаючого розвитку підприємства, подальшою метою нашого дослідження буде визначення ступеня впливу зазначених чинників.

Список використаних джерел:

1. Исмагилов Р. Х. Факторы ресурсосбережения в современных условиях / Р. Х. Исмагилов // Вопросы инновационной экономики. – 2012. – № 4. – С. 60-66.
2. Баландіна І. С. Фактори впливу на ресурсозбереження у будівництві [Електронний ресурс] / І. С. Баландіна // Проблеми, перспективи та нормативно-правове забезпечення енерго-, ресурсозбереження в житлово-комунальному господарстві. – 2012. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/32281/1/96.pdf>.
3. Колмакова О. М. Фактори, що впливають на ефективність використання матеріальних ресурсів на підприємстві та шляхи її підвищення / О. М. Колмакова, Т. В. Брюховецька // Молодий вчений. – № 5(57.1). – 2018. – С. 42-46.